

AZ ANGYAL ÁLMA

Zenés dráma három részben

GOBBY FEHÉR GYULA

III. rész

Ábrahám Pál zenéje

Szereplők:

Ábrahám magas, nyúlánk, fekete hajú harmincöt év körüli színész

Sári, nála fiatalabb színésznő

Herceg, aki az apa is, az orvos is, meg igazi herceg is

Hercegné, aki az anya is, nővérke is, meg igazi hercegné is

Borisz, aki barát is, cigányprímás is, meg inas is

Marton dr. Sándor zeneműkiadó

Harmath Imre szövegkönyv- és versíró

Zsoldos Andor színész és ügynök, emellett újságíró

Gudrun berlini szókeség, kórustag

Hirdetőoszlop, aki mutatós és mutatóványos lány, élő reklámiroda

Táncosok és

Énekesek, akik fényesebbé teszik az operettjeleneteket

(Megjegyzés: A színpad kinézését ajánlom, de lehet, hogy a díszlettervezőnek és a rendezőnek sokkal jobb ötlete támad. Rájuk bízom. Nem minden Ábrahám-film található meg, azt is alkalmanként kell újrakeresztetni. Tehát a filmrészletek, dalok sorrendjét és válogatását zenei szakértővel kell végeztetni. A reklámrajzokat szecessziós stílusban kellene rajzoltatni. Példa rájuk, mondjuk a Színházi Élet reklámrajzai lehetnek. A korabeli plakátokat, a politikai plakátokat is, mint amilyenek az első világháborús felhívások, át kell másoltatni. A kort és a városokat, politikai eseményeket ábrázoló filmfelvételeket se árt szakértővel kikeresztetni, összeállítani.)

*(A színpadkép nem változott.)
(Ábrahám és Sári egy asztalkánál ülnek.)*

SÁRI Romantikus. Ebbe a cukrászdába akkor jártunk, mikor udvaroltál nekem.

ÁBRAHÁM Romantikus? Virágot sem hozhattam, mosolyogtak volna, ha a cukrászda bejáratánál megjelenek egy csokor rózsával.

SÁRI Ki mert volna mosolyogni egy ismert zeneszerzőn? De nem hiányolom a virágot. Megelégszem két krémmel meg egy presszókávéval.

ÁBRAHÁM Nem értem, miért nem fogadsz otthon. Sokkal nyugodtabban beszélgethettünk volna. Tán még udvarolni is bátrabban tudtam volna.

SÁRI Maradjunk a beszélgetésnél. Hogy vagy?

ÁBRAHÁM Időszerűbb a hol vagyok kérdése. Azt sem tudom, hol vagyok. Hol Pesten, hol Bécsben, hol vidéki városokban, ahol fut valamelyik darab. Rájöttem, hogy a vezénnyelssel többet keresek mostanában, mint a komponálással.

SÁRI Keress kevesebbet, írdál többet.

ÁBRAHÁM Könnyű ezt mondani. Még mindig nem tudtam eladni a berlini villát. Akkor hatvanezerért vettem, ma százat ér, de tudják, hogy zsidó vagyon, azt várják, hogy elkobozzák tőlem. Nem ez a legszomorúbb. A legszomorúbb az, hogy a kapkodásban otthagytam a Berlinben írt dalaimat. Elzártam őket a kasszába, és Hans, az inasom őrizte őket. Tegnap megnéztem egy új UFA-filmet Zsoldos kérésére. Tudod, mit hallottam benne?

SÁRI Heil Hitler!

ÁBRAHÁM Saját szerzeményeimet. Hans eladta a kottákat a legjobban fizető német komponistáknak. Még csak bizonyítani sem tudom a szerzőségemet. Meg sem jelenhetek semmilyen német bíróság előtt.

SÁRI Mindig túlságosan bíztál az emberek jószágában.

ÁBRAHÁM Föltörte a kasszát a nyavalyás.

SÁRI Volt annak kulcsa. Már akkor volt másolata, mikor otthagytad, hogy őrizzen mindent.

ÁBRAHÁM Egyre több vereség ér. Mintha olyan volna az életem, mint egy örök küzdelem egy elérhetetlen álomért.

SÁRI Minden emberi élet küzdelem.

ÁBRAHÁM Persze. De nem szörnyű, hogy nekem egyetlen fegyverem ebben a küzdelemben vidám kis dalocskák írása? Miközben az életnek nevezett zűrzavar nagyokat rúg rajtam, nekem vidám dalocskákat kell kitalálnom. A tetejébe még el is lopják őket.

SÁRI Nem féltetek. Az a sorsod, hogy vidám és kevésbé vidám dalokat írd. Az emberek szeretik őket. Sokszor hallom, hogy az utcán fütyülik a járó-

kelők a dalaidat. Van ebben valami felemelő. Ami benned zúgott először, sok ember dallama lett.

ÁBRAHÁM Romantikus, de ha nem fizetnek érte, nem csinálom. Amit az a német tolvaj tett velem, meg nem bocsáthatom.

SÁRI Jelentsd föl. Erről jut eszembe, hogy két hónapja nem küldted a havi apanázst nekem. Esetleg a régi nevemre küldted. Vedd tudomásul, hogy ismét a leánykori nevemet használom hivatalosan is. Talán még emlékszel rá, de be is mutatkozhatom: Halász Sarolta vagyok.

ÁBRAHÁM Emlékszem rád, Sarolta. Jól emlékszem rád. Nem énekelsz többé?

SÁRI Csak a tanítványaim előtt. Énektanárnő vagyok. Kilenc tanítványom van, akik közt néhány igazi tehetség is akad. De nem mutatom be őket, nehogy lecsapj rájuk.

ÁBRAHÁM Féltékeny vagy? Még mindig féltékeny vagy?

SÁRI Vigyázok a tanítványaim erkölcsére. A féltékenységből semmi hasznom nem lenne.

ÁBRAHÁM Miről álmodsz mostanában? Azelőtt mindig elmesélted nekem az álmaidat.

SÁRI Ne érdekeljenek az álmaim. Nem élünk együtt, nem vonatkozhatnak rád. Mi közöd hozzájuk?

ÁBRAHÁM *(megragadja a kezét)* Rólam nem álmodsz? Lehetetlen, hogy rólam nem álmodsz. Ne is tagadd! Mondd el, mit álmodtál rólam.

SÁRI Mit érdekel az téged, hogy ennyi év után én mit álmodom. Éled a magad életét. Bécsben vagy Pesten vagy vidéki városokban, de nélkülem. Mindegy az neked, hogy én mit álmodom.

ÁBRAHÁM Nem mindegy. Te voltál mindig az őrzőangyalom. Emlékszel, azt mondtad, amit te álmodsz, az beteljesedik. Jogom van tudni, mit álmodsz rólam.

SÁRI Gyerekes vagy. Azelőtt nem voltál babonás. Most elmesélhetnék akármilyen örültséget, s te elhinnéd? Becsaphatnálak, megkínózhatnálak. Minek játszol ezzel?

ÁBRAHÁM *(simogatja Sári kezét. Meg is csókolja az ujját)* Tudom, hogy nem csapsz be. Csak meséld el, mit álmodtál utoljára rólam. Meséld el, kérlek.

SÁRI Nem érdekes az számodra.

ÁBRAHÁM Hidd el, nagyon érdekel. Szépen kérlek, meséld el nekem. Csak úgy . . . mint egy régi barátnak.

SÁRI Ha nagyon akarod.

ÁBRAHÁM Nagyon, nagyon. Ha már ilyen hosszán kérlek . . .

SÁRI Azt álmodtam, hogy ülünk egy szalonban. Egymás mellett ülünk csöndben. Csak az óra ketyeg a falon. Nyugalom van a szobában, nem is beszélgetünk. Csak ülünk, és közben békésen múlik az idő.

ÁBRAHÁM Ezt álmodtad utoljára?

SÁRI Nem utoljára. Mostanában mindig ezt álmodom. Nem tudom, mit jelent, de olyan megnyugtató. Reggel, ha fölébredek, nyugodt vagyok. Olyan békésen telnek az éjszakáim.

ÁBRAHÁM Nagyon furcsa. Csupa rohanás az életem, te meg arról álmodsz, hogy békésen üldögélsz velem.

SÁRI Ne haragudj. Mondtam, hogy nem számít, amit én álmodok.

ÁBRAHÁM Lehet, hogy valóban nem számít. Viszont az is lehet, hogy számít. Nem is volna rossz, ha teljesülne. Ülünk békésen az asztalnál, és közben csend van, csak az óra ketyeg. Ha hiszed, ha nem, ilyesmire vágyom. Mintha megérezted volna. Most rohanok, lótok, futok, kapkodok. A szálodában ülve, a térdemen írok egy-egy betétet. Miért ne élhetnék egyszer nyugodtan. Békésen. Veled. Ismét együtt veled.

SÁRI Arról lemondtál. Másfelé terelted az életed. Mások a céljaid. Neked más álmod van . . .

ÁBRAHÁM Milyen szép is lenne. Ülünk az asztalnál. Csak az óra ketyeg.

SÁRI Ne áltasd magad. Se engem. Nem hiszek neked.

ÁBRAHÁM Béke. Nyugalom. És csend. Végre csend. Nagy csend.

(A vetítővászonon peregni kezd a LILA AKÁC című magyar film slágere. Egy pár pillanatig Sári is hallgatja, majd kimegy. Amikor kiér, besiet a Hirdetőoszlop. Ábrahám magába roskadva ül.)

HIRDETŐOSZLOP Jöjjenek az Urániába! Új magyar film az Urániában.

A Lila akác című filmet Székely István rendezte. A főbb szerepekben Ágay Irén és Kabos Gyula. A film zenéjét Ábrahám Pál szerezte.

(Besétál Harmath Imre.)

HARMATH Tegnap este a Royal Hotel éttermében ott volt a valamikori Berlin. Az asztalokat összehúzták, hogy elférjen egymás mellett Bársony Rózsi meg Dénes Oszkár, Brodszky Miklós meg Alpár Gitta. A megterített asztal gazdagságot sugárzott, de mikor a berlini színházakra fordult a szó, mindenki elszomorodott. Te hol voltál, Imre?

HIRDETŐOSZLOP Bemutatták Bécsben a Bál a Savoyban című operettet. Az egykori Johann Strauss Színházban, mai nevén a Scalában a primadonna szerepét az orosz származású Mary Losseff játszotta. Vezényelt Ábrahám Pál.

(Besiet Marton.)

MARTON Állandó hajsza az életünk. Talán Bécsben kellene letelepednünk. Legalább megvolna a remény, hogy a sok emigráns, a sok tehetség ismét

az operett fővárosává teszi az egykori fővárost. Mit gondolsz, megérné az erőfeszítést egy ilyen ötlet megvalósítása?

HIRDETŐOSZLOP Új Ábrahám-ösbemutató a Theater an der Wienben. A Mesék a Grand Hotelben című vígjáték szövegét Alfréd Grünwald és doktor Fritz-Löhner Beda írták. A darabot Otto Preminger rendezte.

(Besiet Zsoldos.)

ZSOLDOS Ti tudátok, hogy a svájci hegyekben Vaduz-nél megtalálták a Rotter házaspár hottestét? Valaki a szakadékba lökte őket. Mindenki azt hitte, Svájc biztonságos hely. Már megszökni se lehet ezektől a vadállatoktól?

HIRDETŐOSZLOP Röck Marika játssza a főszerepet Ábrahám Pál új zenés vígjátékában. Röck Marika leszerződött a berlini UFA-filmgyárhoz, de kijelentette, semmiért a világon le nem mondana róla, hogy a Viki című darabban ő énekelje és táncolja a címszerepet.

(Megérkezik Gudrun.)

GUDRUN Mein Ungarische Husar! Nem szökhetsz meg tőlem. Megérkezem, és be fogom mutatni neked a fiadat. Ne is tiltakozz, a gyerekek apára van szüksége. És nekem is jól jön egy jól kereső férj. Képtelenség megélni egy kórustag fizetéséből. Dajkát meg nem is tudok fogadni, esténként vigyáznod kell a gyereket.

HIRDETŐOSZLOP Zenés játék két zongoristára. A Történek még csodák című új Ábrahám operettet zenekar helyett két kitűnő zongorista, Adler Tibor és Fejér György szólaltatja meg. Bársony Rózsi, Turay Ida, Latabár Kálmán, Delly Ferenc, Gózon Gyula játsszák a főbb szerepeket.

HARMATH Azt magyarázzák nekem író társaim, hogy az operett elvesztette eredeti funkcióját. Bizonyos értelemben létjogosultságát is. Formai szempontból hátratekintő, múltba forduló műfaj lett. Reakciós lett. Már csak az az értelme, hogy neveléssé tegye, megkeserítse a múltat. Érted te ezt, Imrém?

HIRDETŐOSZLOP Gömbös Gyula miniszterelnök kidolgoztatta a Nemzeti Munkatervet, amelynek kilencvenöt sarkalatos pontja van. Többek között meghirdeti a reformkor bekövetkeztét, az új ezredév eljövetelét, és gyógyírt ígér a magyar nemzet legfájóbb sebeire. A gazdavédő intézkedések között földreform, adómentesség és új piacok hamarosan bekövetkező megnyitása szerepel.

MARTON Válságban az operett? Aligha hiszem. Ezen a tenyérnyi földön, amely a magyar operett mestereit adja a világnak, az én ügynökségem kitűnően tartja magát. Egy a lényeg: a közönség jól akar szórakozni. Ami jó, az eredeti is. Akkor is, ha a műfajt musicalnek nevezik, akkor is, ha a

zenés játékot magába olvasztja a filmgyártás. Nevezhetik revünek, filmoperettnak, akárminek. Jó szöveg és jó zene, csupán ez a fontos.

HIRDETŐOSZLOP A kávéfogyasztás hazájában, Törökországban nem ismerik az idegességet. Ma is, mikor a török óriás léptekkel igyekszik pótolni évszázadok mulasztásait, a nap minden órájában iszik valódi, finom babkávét. Készítse kávéját a mi világhírű pörköltkávé-keverékeinkből. Meinnl Gyula kávébehozatala. Forduljon hozzánk, nem lehet ideges.

ZSOLDOS Ideges vagyok. Nem érzem magam biztonságban. A Darányi-kormány is csak frázisokat képes darányi, de a nemzeti örület közben hódítja az országot. Nem tudunk vele szembeszállni. Még röhög a közönség a marhaságainkon, még megkeressük a kenyeret az operettekkel, de már fenik a kést valahol a torkunk számára. Megvallom, félek. Meg kellene szöknü. Hova lehet szöknü ezen a világon? Kellünk mi valakinek?

HIRDETŐOSZLOP *(a szövegek alatt egykori filmhíradók kockái, esetleg egykori reklámot utánczó filmanyag pereg)* A Vígszínház kamaraszínháza december 18-án bemutatja Ábrahám Pál új operettjét. Címe: 3:1 a szerelem javára. A szöveget Szilágyi László és Kellér Dezső írták, a verseket Harmath Imre . . . Horthy Miklós őfőméltósága Imrédy Bélát nevezte ki a kormány elnökévé. Imrédy nemsokára leteszi a hivatali esküt . . . Permetezzünk Flitet, mielőtt lefekszenk. A Flit megöli a legyeket, szúnyogokat, bolhákat, tetveket, molyokat, hangyákat, svábokat, férgeket. Nem hagy foltot. Flittel nyugodtan alszunk.

GÜDRUN Nem mindegy, hogy kié a gyerek? Mindenbe bele kell kötnü? Kihez fordulhat egy szegény sorsú leányanya? Hol találó én támaszra? Nekem pénz kell, a gyerekek apa. Annyit énekelünk a szerelemtől, itt az eredménye. Mikor egész éjjel ordít, telepísi minden pelenkát, be kell púderozni a popsiját, nincs senki, aki segítene.

HIRDETŐOSZLOP Világsikert fog aratni a Baskircseff Mária című film. Főszereplők: Darvas Lili, Hans Járay, Attila Hörbiger és Szőke Szakáll. Rendező Hermann Kosterlitz, aki magát Henry Kosternek hívja. A zenéjét Ábrahám Pál szerezte . . . Az őszi viharok mindent elsöpörnek. Ami szennyes és egészségtelen. Éppen így tűnik el minden tisztátalanság, ha RADON mosóport használ. Radonnal harminc perc kifőzés is sok . . . Hitler bejelentette, hogy Ausztria nem létezik. Osztrákok nincsenek, csak németek vannak. Napok kérdése, hogy minden német csatlakozik a Harmadik Birodalomhoz . . .

ÁBRAHÁM *(főlpattan eddigi letargiájából, ordít és gesztikulál)* Ebből elég! Mindenből elegendem van! Tűnjetek el, nem bírom tovább. Ebben a darabban akár ne is lássalak benneteket többé.

(A barátai, akik eddig körülülték, ijedten felállnak, ki-ki a maga oldalán kihát-ról, csak a Hirdetőoszlop „száll szembe” vele.)

HIRDETŐOSZLOP Új film az Urániában! A címe: A világot jelentő deszkák. Zenéjét szerezte Ábrahám Pál.

ÁBRAHÁM Hagyjanak békében. Sosincs időm megpihenni? Egyedül nem maradhatok?

HIRDETŐOSZLOP Itt a Magyar Rádió reggeli zenés műsora. Kedves hallgatóim, zenés összeállítást hallanak Ábrahám Pál legszebb dalaiból.

ÁBRAHÁM Ne velem nyugtasson senki engemet. Csönd legyen!

HIRDETŐOSZLOP Leégés ellen használjon Webol napolajat. Egyenletesen barnít. Illata kellemes.

ÁBRAHÁM Mennyi dolgom lenne még. Mennyi dalt ismerek itt belül. Mit tud csinálni a hegedű . . . a szaxofon . . . az emberi hang . . .

HIRDETŐOSZLOP Megtörtént az Anschluss, Hitler bevonult Bécsbe. A volt osztrák főváros népe a tudósítók szerint örömmámorban úszik. A német csapatok elfoglalják új állásaikat az új határokon.

ÁBRAHÁM Tűnj el. Menj innen. Hagyj magamra az emlékeimmel.

HIRDETŐOSZLOP No, de kérem . . . Én pontosan tartom magam az utasításokhoz. Én semmit sem találtam ki . . .

ÁBRAHÁM Kifelé! Egyedül akarok lenni. Kifelé!

(A Hirdetőoszlop kilibeg.

Belép Sári, aki a következő jelenetben Viktória, a nagykövetné. Ábrahám Koltay Főhadnagy.)

SÁRI Még egyszer alkalmat adok önnek, hogy beszélhessen. De utoljára.

ÁBRAHÁM Köszönöm. Élek az alkalommal.

SÁRI Apropó, átadta Miki önnek a kurír-útleveleket?

ÁBRAHÁM Igen. De csak kettőt. Tisztelettel kérek egy harmadikat is.

SÁRI Ugyan kinek kell?

ÁBRAHÁM És melléje még egy tengerésztiszti egyenruhát. Az enyémhez hasonlót. Abba öltözik maga, a szép tengerésztiszt.

SÁRI Én?

ÁBRAHÁM Igen, maga. Mondom, maga.

SÁRI Mit akar velem, László?

ÁBRAHÁM Semmi mást, csak az esküjét. Ha pedig itt marad, akkor maradok én is. Ne féljen, nem leszek a terhére. Egyszerűen feladom magam.

SÁRI Azonnal agyonlövök a szökésért!

ÁBRAHÁM Azért is mondtam, hogy nem leszek a terhére.

SÁRI László, az istenért!

ÁBRAHÁM Nincsen sok időnk. Figyeljen. Maga azt hitte, hogy én meghaltam, és az esküje feledésbe ment. Én azonban feleledtem, és az esküjének is fel kell élednie.

SÁRI Legyen irgalmas. Megöli a férjemet.

ÁBRAHÁM Asszonyom, én a poklok országából jövök. Az én szívemben nincs irgalom, nincs kegyelem, csak mérhetetlen sóvárgás a boldogság után. Azért vagyok itt.

SÁRI Én meg az én hűséges, az én törvényes, az én szerelmes uram mellett vagyok itt.

ÁBRAHÁM Nem igaz. Nem szereti.

SÁRI Szeretem. És az én drága, szerelmes uram arra tanított meg engem, hogy amikor elhervad a szerelem a szívünkben, nem erőszakoskodunk. Egyszerűen kezet fogunk egymással: „Good night!” És vége.

ÁBRAHÁM Gud nájt . . . és vége. Szóval maga most azt kívánja . . . azt javasolja . . . azt parancsolja . . .

(Zene.)

SÁRI Kérem. Nagyon kérem.

ÁBRAHÁM Hát végeredményben nem mindegy az? Azt kéri . . .

(Duett.)

Viktória kezdi: „Kérem, maradjon szép emlékem . . .” Előadják a HISZ NEM TÖRTÉNT SEMMI című dalt. Sári kiszalad. Ábrahám leül a zongorához, őt figyelve becsoszog a Herceg és a Hercegnő. Fehér orvosi köpeny rajtuk. Melléje állnak.)

HERCEG Ma jól van?

ÁBRAHÁM Köszönöm kérdését, jól érzem magam.

HERCEG Nem kíván zongorázni egy kicsit? Itt ez a régi zongora. Kissé kopott, de mi szeretjük. Jó, hogy van hangszer is a házban.

ÁBRAHÁM Órája van? Lehet, hogy nem jár pontosan a falóra.

HERCEGNÉ Siet valahová? Még csak kilenc óra múlt, még messze az ebédidő.

ÁBRAHÁM Ráérünk valóban. Csak azért érdeklődtem, mert estére bemutatóm van a Brodway-en. Oda pontosan kell megérkezniem, különben fölfordul minden. Ha nem érkezem időben, izgul a zenekar, izgulnak az énekesek. Tönkre megy az előadás.

HERCEGNÉ Akkor valóban vigyázni kell. A siker mindennél fontosabb.

HERCEG Nem haragszik meg, ha kérdezek valamit?

ÁBRAHÁM Miért haragudnék? A válaszáért persze nem garantálok. Egész életemben rossz válaszokat adtam a jó kérdésekre. Velem született tulajdonság.

HERCEG Emlékszik rá, hogyan került Amerikába?

ÁBRAHÁM Hogyne emlékeznek. Kalandos út volt, mondhatom. Nagyon kalandos.

HERCEG Nem haragszik, ha megkérem rá, mesélje el.

ÁBRAHÁM Megpróbálom elmesélni, de nem biztos, hogy minden részlet eszembe jut.

HERCEG Nem baj. Mesélje el, ami eszébe jut.

ÁBRAHÁM El kellett adnom az antik ezüstkészletet. Meg a porcelángyűjteményt is. Képzeljék, Pestre utaztam, hogy eladjam az egészet.

HERCEG Hát nem Budapesten élt? Mi azt hittük ugyanis . . .

ÁBRAHÁM Az utolsó években inkább Bécsben éltem.

HERCEGNÉ Az másik ország?

ÁBRAHÁM Igen. Másik ország. Közel vannak egymáshoz, de ott Európában kicsikék az országok.

HERCEG Eladta a gyűjteményeit, és a pénzzel megszökött . . .

ÁBRAHÁM Kénytelen voltam eladni az ezüstöt is meg a porcelánt is. De nem szöktem . . . Vagyis: végeredményben szökésnek is lehet nevezni, ha az ember menti az életét. Nem valami túl nagy bátorság szorult belém. De egy Schubert nevű ügynökség biztatott, azt mondták, eladták a legutóbbi operettemet a Broadway-en. Jobb lett volna, ha Mozartnak vagy Beethovennek hívják azt az ügynökséget.

HERCEG Egyenesen az USA-ba indult?

ÁBRAHÁM Egyenesen indultam, de nem haladtam egyenesen. Jártam Madridban, ott is kaptam egy kis pénzt a szerzeményeimért. Párizsban egy Yvonne Louise nevű lány tartott el. Hajójegyet csak egy Kubára tartó gőzösre kaptam. Havannában muzsikáltam egy éjjeli mulatóban, amíg ismét lett annyi pénzem, hogy jegyet vehettem New Yorkba.

HERCEGNÉ Szegény ember. Jól megkínozta az út.

ÁBRAHÁM A zenészek kínoztak meg. Mikor Havannában a slágereimből játszottam, nagyon tapsoltak, hogy milyen szép a magyar cigányzene. A New York-i négerek szerint jó lenne, ha belevinnék egy kis dzsesszt a magyar folklórbá. Csupa meg nem értéssel, csupa rosszindulattal találkoztam. De ma estére minden jóra fordul. Majd meglátják. Taps és siker. A pénzre ne legyen gondjuk. Telerakjuk a fekete bőrtáskát pénzzel. Telis-tele. Dugig.

HERCEG A művész úr emlékszik rá, miképpen került ide?

ÁBRAHÁM Nem egészen pontosan. Ez nem a Windsor Hotel?

HERCEGNÉ Nem a Windsor. Emlékszik, mi történt a Windsorban?

ÁBRAHÁM Föl akartam öltözni az esti bemutatóra. Kerestem a frakkomat.

Arra emlékszem, nem találtam meg a frakkomat. *(hirtelen nyugtalanná válik)*

Nincs meg a frakkom? Megtalálták? Estére nem vezényelhetek frakk nélkül.

HERCEGNÉ Arra ne legyen gondja. Minden rendben.

HERCEG Emlékszik, hogy mérgében kidobálta a holmiját a tizenkettedik emeletről?

ÁBRAHÁM Arra már nem emlékszem.

HERCEG Arra sem emlékszik, hogy negyvenszer vitette föl s alá magát a liftesfiúval? Nem akart kiszállni a liftből?

ÁBRAHÁM Arra sem emlékszem.

HERCEG Lement egy szál hegedűvel a hotel elé, és letette a kalapját a földre, mint az utcai koldusok. Ott zenélt egészen addig, míg a mentők meg nem érkeztek.

ÁBRAHÁM Úgy látszik, sok minden nem jut eszembe. Biztos, hogy kéregettem az utcán?

HERCEGNÉ *(megsimogatja Ábrahám fejét)* Szegény fiú. Az nem baj, ha az ember fejéből kiröppennek a rossz emlékek.

ÁBRAHÁM Rengeteg rossz emlékem van. Nagyobb baj az, hogy akármilyen erősen gondolkodom, akkor sem jutnak eszembe a szép emlékeim. Sokszor semmi sem jut eszembe.

HERCEGNÉ *(magához szorítja Ábrahám fejét. Simogatja)* Szegény gyerek. Ugye, főorvos úr, néha az egészséges ember is szívesen elfelejtené a gondjait. Mindenki szeretne megszabadulni bűjától-bajjától.

*(Ábrahám váratlanul talpra ugrik. Ismét kisfiú. A Herceg és a Hercegné leve-
tik fehér köpenyüket, ők Apa és Anya lesznek.)*

ÁBRAHÁM *(vidáman szökellve)* Mama, én nem akarok zongorázni. Elegendem van a zongorából. Én inkább játszom az udvaron. Vagy meglövegolom a muralovakat.

HERCEG Tanuld a mesterséget, kisfiam. A gabonakereskedés egész embert kíván. Annyiféle apróságra kell odafigyelni, hogy attól is zúg az ember feje. Nemhogy még a zongora ütéseit élvezze.

HERCEGNÉ Nem ártott senkinek, ha iskolai tanulmányai mellett még zongorázott is. Gazdagabb lett az élete. Az általános műveltség nem árt a gabonakereskedőknek se.

HERCEG Célzás akar lenni?

HERCEGNÉ Pontosítás. Imre is zongorázik, de kitűnő tanuló.

ÁBRAHÁM Nem érdekel a zene. Afrikai utazó leszek. Vagy mozdonyvezető. Tevehajcsár Arábiában.

HERCEG Van neked mesterséged, kisfiam. Ez a jó bácskai föld egyre több gabonát terem. Itt soha nem lesz éhes senki. Fél Európát el fogjuk látni élelemmel. Már gondoltam rá, nem maradunk kizárólag a gabonánál. Ha társultok velem, általános élelmiszer-kereskedéssel foglalkozunk. Ha az unokák is felnőnek, ételgyárat, italgyárat létesítsünk. Innen sehova sem kell mennünk, a család megtalálta a Kánaánt.

HERCEGNÉ Ebbe nem szólok bele, de ha a gyerekek mégis kedve támadna muzsikálni, maga se morgolódjon.

ÁBRAHÁM *(ugrál körülöttük)* Fölfedezem a Tibet rejtelmes világát. Kitalálom a leggyorsabb repülőgépet. Legyőzöm a legyőzhetetlen Muhammedet, a világ legerősebb bokszolóját. Aranyat készítek a Duna homokjából. Olyan orvosságot fedezek fel, amellyel minden beteget meg lehet gyógyítani. Én leszek a világ leghíresebb kalifája. Az apatini kalifa.

HERCEGNÉ *(ismét ő a nővér)* Főorvos úr, a szokásos adagot adjam be neki?

HERCEG Ma nagyon nyugtalan. Duplázza meg a nyugtatót. Nem baj, ha többet alszik ma éjszaka. Lehet, hogy a szervezetének szüksége is van az alvásra.

HERCEGNÉ Ártani nem árt, ha többet alszik. Hátha álmában szép emlékek is eszébe jutnak.

(Megfognak az ugránczó Ábrahámot. Injekciót szúrnak a karjába.)

Főragyog az operett világa. A Herceg és a Hercegné leülnek egymás mellé.

Ábrahám hangsúlyozottan ünnepélyes léptekkel áll elébük, s meghajol.

Minden túlzottan ünnepélyes. Paródia.)

ÁBRAHÁM Kegyelmes Főherceg, kegyelmes Főhercegné asszonyom! Engedjék meg, hogy a legteljesebb tisztelettel megkérjem a tisztelt leányuk, Izidóra hercegisasszony kezét.

HERCEG Mit beszél ez a nyomorult? Leonóra, hallottad, hogy mit mondott?

HERCEGNÉ Igen, Auguszt. Azt mondta, hogy: „Kegyelmes Főherceg, kegyelmes Főhercegné . . .”

HERCEG Ne az egészet. Kérlek, Leonóra, ne az egészet. A lényegét.

HERCEGNÉ Igen, Auguszt. Feleségül veszi a lányunkat.

HERCEG Nem pontos, Leonóra. Nem felségül, hanem feleségül akarja venni.

HERCEGNÉ Igen, Auguszt. De ha te jobban tudod, miért tőlem kérdezed?

HERCEG Csak arról szerettem volna meggyőződni, Leonóra, hogy megőriztem-e a józan eszemet.

HERCEGNÉ A délután folyamán három konyakot, egy sherryt, két pohár tokajit és néhány titokban lehúzott korty barackpálinkát ittál, Auguszt.

HERCEG Ha titokban ittam, honnan tudsz róla, Leonóra kedves?

HERCEGNÉ Előttem nincsenek titkaid, Auguszt. A balett-táncosnő esete óta tisztában lehetnél vele.

HERCEG Megegyeztünk, hogy az a bizonyos eset többé nem kerül szóba.

Én nem beszélek a lovászárról, te nem beszélsz a balerináról. Így van, kedves Leonóra?

HERCEGNÉ Igaz, Auguszt. Ezekről sem beszélünk.

HERCEG Hogyhogy sem? Miért sem? Honnan ez a kihangsúlyozott sem?

HERCEGNÉ Most soroljam fel, hogy ki mindenkiről nem fogunk beszélni, Auguszt? Merjem felsorolni, vagy nem beszélünk róluk?

HERCEG Ne sorold, Leonóra. Kérlek, ne sorold. Beszéljünk másról. Miről is beszéltünk?

HERCEGNÉ Azt kérdezted, hogy mit is mondott ez az úr itten. Én meg azt mondtam, hogy azt mondta: „Kegyelmes Főherceg, kegyelmes Főhercegné asszony . . .”

HERCEG Ne az egészet, Leonóra. Kérlek, ne az egészet.

HERCEGNÉ Pontosan ezt mondtad. Én meg akkor azt mondtam, hogy „Felségül veszi a lányukat.” Mire te azt mondtad, hogy „Nem felségül veszi, hanem feleségül veszi, Leonóra.” Mire én azt mondtam . . .

HERCEG Hagyjuk, Leonóra. Hagyjuk.

HERCEGNÉ Tőlem hagyhatjuk, de akkor közölni kell Windischgratz főherceggel, hogy kiesett a kombinációból. Pedig szegény fiú már el is kártázott háromszáz holdat a jövőendő hozományból.

HERCEG Nem arra mondtam, Leonóra, hogy hagyjuk. Azt nem hagyhatjuk annyiban. Erre a fiatalemberre mondtam, hogy hagyjuk. Amikor azt mondtam, hagyjuk, akkor arra gondoltam . . .

HERCEGNÉ Miért kell neked mindig magyaráznod, Auguszt, hogy mire gondoltál. Emlékezz vissza, megboldogult édesanyád, Anasztázia hercegnő haláláig felrótta neked, hogy utólagosan magyarázkodsz. Pontosan azt mondta, hogy: „Kedves kisfiam . . .” Merthogy így nevezett téged még negyvenéves korodban is, ami elég meglepő, de talán megmagyarázható, hiszen elvégre mégis a saját édesanyád volt. Szóval, pontosan azt mondta, hogy . . .

HERCEG Hagyjuk, Leonóra. Hagyjuk ezt az egészet.

HERCEGNÉ Az angol vér, az angol királyi vér az ereidben, Auguszt. Az tesz ilyen flegmává téged. Mikor láttad, mit tesz az a szemtelen inas velem, és mondtam neked, hogy mindjárt lelököm magamról, akkor is csak legyintettél: „Hagyjuk, Leonóra. Hagyjuk.”

HERCEG Nem hergeljük egymást a múlttal, Leonóra. Elég idegesítő a jelen is. Nézd meg ezt a fiatalembert. Például. Micsoda maga, kedves úr? Hogy-hogy bejelentetlenül jött be a hercegi szalonba? Hol a komornyik? Hol vette a cipőjét? Mennyibe került? Nem tudja, hogy a kék ruhához nem illik sárga nyakkendőt venni?

ÁBRAHÁM Kegyelmes Főherceg! Kegyelmes uram!

HERCEG Nincs szónoklat. Azért, mert valaki főherceg, nem muszáj neki mindennap szónoklatokat hallgatnia. Ma már megkaptam a mai adagot a tisztí főiskolán tett látogatásom alkalmából. Maradjunk a valóságnál. A valóság pedig az, hogy a leányunk már menyasszony. Nem mondta meg magának?

ÁBRAHÁM A kegyelmes kisasszony közölte velem, hogy arra a frigyre nem tudják rábírní.

HERCEG Rábírní? Hiszen két év alatt ez a negyedik eljegyzése! Úgy fogyasztja a vőlegényeket, mint Leonóra a szobalányokat. Mit vitatkozik itt velem? Egyáltalán, hogy mer velem a családi ügyeimről vitatkozni?

ÁBRAHÁM Megkértem a leánya kezét.

HERCEG A leányom már menyasszony. Kifelé! Aló mars!

HERCEGNÉ Auguszt, kérlek. Önmegtartóztasd magad.

HERCEG Ó nem balerina. A tetejében férfi. Gondolom, a leányom véleménye most meghatározó és perdöntő lehet, tehát nincs miért kímélnem a lelki világát. Párbajozni akar?

ÁBRAHÁM Isten ments! A jövőendő apósommal? Dehogy akarok verekedni.

HERCEG Pénzt akar? Mennyi az adóssága? Mennyit költött erre a kalandra? Milyen haszonra számít?

ÁBRAHÁM Nem kérek pénzt. Van annyi pénzem, amennyi nekem és a feleségemnek kell. Nem fogadok el önöktől semmit, csak a lányukat.

HERCEGNÉ Vannak jó tulajdonságai ennek a fiatalembernek.

HERCEG Vagy jó a mestersége. Kereskedő vagy iparos lehet. Nem túl piszkos a körme. Mutassa csak!

HERCEGNÉ Ugyan, Auguszt! Néha olyan közönséges tudsz lenni.

HERCEG Gyakorlatias, Leonóra. Emlékezz vissza, ha a nászéjszakán nem ordítok rád: „Vetközni!” még mindig ott ülnél a velencei hotel ablakánál, mint egy reneszánsz kori faszent. Mutassa!

(Ábrahám megmutatja a körmeit a hercegi párnak.)

HERCEGNÉ Milyen szép hosszú ujjai vannak.

HERCEG Hagyjuk az érzélgősséget, Leonóra. Az ifjonc nem téged kíván simogatni, hanem a lányodat kacsmarja el a tisztára mosott, kerekre reszelt karmaival.

HERCEGNÉ Milyen gyanakvó természeted van, Auguszt.

HERCEG Valahogy a főhercegeknek is védekezniük kell a sok csaló, hozományvadász léhűtő ellen, akik körülveszik őket.

ÁBRAHÁM Kérem tisztelettel, én nem vagyok sem csaló, sem hozományvadász.

HERCEG Ilyen tenyérrrel? Mint a szattyánbőr. Mint a bársony. A kártyán megérzi a rajzolatot. Maga hivatásos pókerjátékos? Egy ilyen kifosztott engem megboldogult ifjúkoromban.

ÁBRAHÁM Becsületes mesterségem van. Karmester vagyok.

HERCEG Mondtam, hogy iparos. Nem inas, nem segéd, már mester. Más rangja nincs?

ÁBRAHÁM Én kérem, főkarmester vagyok a Royal Színházban.

HERCEGNÉ No látod, Auguszt. Egy rojalista. Főkar. Az nagy rang?

ÁBRAHÁM Minden esti előadást én vezényelek. Harminctagú zenekar, tizenhat tagú énekkar és húsztagú tánckar meg a szólisták. Ha beintek nekik, csak úgy dübörög a nagyterem.

HERCEGNÉ Félnek magától?

ÁBRAHÁM Akik nem készültek. A többség inkább megbecsül. Szeretem látni, mikor megfeszített figyelemmel tekintenek a pálcámra. Minden rezdülését megérik.

HERCEGNÉ Nézik a . . . figyelik a . . . pálcáját?

ÁBRAHÁM Meghiszem azt. Ha fölemelkedik, minden szem rátapad.

HERCEGNÉ Gyönyörködnek benne? Nagyon hosszú?

ÁBRAHÁM Érezni akarják a ritmust, amit diktálok. A ritmus nagyon fontos elem.

HERCEG Ó egy zenész, Leonóra. Főzenész, de mégiscsak zenész. Szabadon távozhat.

ÁBRAHÁM Kegyelmes úr, megkértem a leánya kezét. Választ nem kaptam öntől.

HERCEG Borisz! Borisz! Hol ez a főkomornyik? Mindig hallgatózik, kivéve mikor valóban szükség volna rá.

HERCEGNÉ Nem cseréled rendszeresen őket, Auguszt. Ragaszkodsz a megszokott arcokhoz. Azért szemtelenednek el.

HERCEG Borisz, lépjen elő az ajtó mögül! Most rögtön.

(Borisz belép.)

BORISZ Parancsol a kegyelmes úr?

HERCEG Na végre. Kísérje ki a zenész urat a kijáratig.

BORISZ *(meghajol, mutatja a kezével az utat)* Uram, hallotta a kegyelmes úr kívánságát. Parancsoljon kifelé!

ÁBRAHÁM Nem megyek. Amíg megfelelő választ nem kapok, nem megyek sehova.

HERCEG Karmester úr, itt másfajta pálcák vannak divatban. Borisz, dobja ki a zenészt az ajtón.

ÁBRAHÁM A leánya szeret engem, értse meg. Ha botrányt okoz, megszököttem Izidórát.

(Sári beszőkken a színpadra.)

SÁRI Nem engedem, hogy bántsák. Szerelmem!

(Egymásra borulnak, szorosán átölelik egymást.)

HERCEG Nem tűröm, hogy az udvaromban a kelletnél több vőlegény tartózkodjon! Mire egyet megtanítok whistezni, már jön is a másik. Tanfolyamot indítsak talán?

HERCEGNÉ Ne légy kegyetlen, Auguszt. Éppen az egyetlen lányoddal szemben.

HERCEG Kivel legyen szigorú, ha nem a saját lányommal?

HERCEGNÉ Látod, hogy mennyire szeretik egymást. Ennek a fiúnak mégis van valami rangja, hiszen te is elismerted, hogy főkarmester. Nem herceg, de a Royal Színházban dolgozik.

SÁRI Csak őt szeretem, senki más.

HERCEG Hol hallottam én ezt a szöveget?

(Sári a háta mögül pisztolyt ránt elő.)

SÁRI Ha nem hagyjátok, hogy feleségül menjek a szerelmemhez, öngyilkos leszek. Itt a szalon drága perzsaszőnyegén.

HERCEGNÉ Izidóra, soha nem vagy tekintettel a költségekre. Tudod mennyibe kerül a tisztítás? Elmúltál tizennyolc éves, gondolj a jövődő háztartásodra. Minden pengőre vigyázni kell!

SÁRI *(apjára fogja a fegyvert)* Akkor végzek apámmal. Ő most nem áll a szőnyegen.

HERCEG Ha agyonlősz, a végrendeletem szerint a kis Windschgratz öröklí minden vagyonomat. Ő volt a legutóbbi vőlegény.

SÁRI *(anyjára fogja a fegyvert)* Akkor a mamával végzek. Itt valakinek meg kell halnia a szerelmem érdekében.

HERCEGNÉ Hiszen én támogattam az ügyeteket. Veszekedtem az apáddal, hogy megtörjem az ellenállását. Pont engem kívánsz kinyeffenteni?

SÁRI *(Ábrahámra fogja a pisztolyt)* Albert, búcsúszom tőled. Ha nincs más, aki meghaljon, tudom, értem mindent vállalsz.

ÁBRAHÁM Úgy van. Én viszont boldoggá foglak tenni. Ha lepuffantasz, akkor kivel töltöd a nászéjszakát Velencében? Megbeszéltük, hogy egy hétig ki se mászunk az ágyból.

SÁRI *(Borisz felé fordítja a csövet)* Főkormonyik úr, te hűséges szolga. Imádkozz lelki üdvösségünkért.

BORISZ Pénzért mindent vállalok. De a hercegnő szerelméért elszenvedett halál nem foglaltatik a szerződésemben. Kérem, mielőtt elhamarkodná a dolgot, tárgyaljunk a tett anyagi vonatkozásairól.

SÁRI Egyetlen megoldás van. Sőt, megoldás. Mindenki meghal, aki a szalonban tartózkodik. Hat golyó, öt halál. Még a pisztoly is öngyilkos lehet.

HERCEGNÉ Tévedsz, szívem, ettől sokkal jobb megoldás is van. Pusztild körül apádat, meglátod, mindenre ráveszed a vén medvét.

(Sári az apjához rohan. Az előbb kiveszi a kezéből a fegyvert, aztán mosolyogva fogadja a gyermeki csókokat.)

HERCEG Anyád jól ismeri a férfitermészetet. Hát nem bánom, ha komolyan gondoljátok a házasságot. És ez az úr . . .

SÁRI Ó Albert. Ó Albert örök szerelmem.

HERCEG Ha megígéri, hogy az esküvőig megtanul whistezni . . . (*Ábrahám hevesen bólogat*) Ha nem rontja el a kártyapartikat, ám legyetek egymásé.

HERCEGNÉ Igen, Auguszt. Legyenek egymásé ők is.

HERCEG Mi az, hogy is? Mit jelent az is, Leonóra? Tessék magyarázatot adni erre az isre!

(*Zene.*)

(*Elhangzik a TOUJOURS L' AMOUR című dal. Mindnyájan kitérnek a színpadról.*)

(*Belibben a Hirdetőoszlop, aki most a sajtót képviseli, nyakában magnó, kezében fényképezőgép, amit villogtat.*)

HIRDETŐOSZLOP Hamburgba érkezett a világhírű zeneszerző, Ábrahám Pál, akinek egyszer már halálhírét keltették az újságok. A zeneszerző több mint tíz évet töltött zárt intézetben az Egyesült Államokban.

(*Fáradtan és öregén, kart karba öltve jön be a színpadra Ábrahám és Sári.*)

HIRDETŐOSZLOP (*ugrál előttük, fényképezi őket*) A Hanseatische Universitätsklinik idegosztályának főorvosa, doktor Hans Bürger-Prinz professzor, a klinika igazgatója úgy döntött, a családi környezet hatása javulást hozhat, ezért engedélyezte Ábrahám Pál feleségének, Halász Saroltának, hogy a nagybeteg embert egy város környéki villába költöztesse.

(*A két öreg megáll a Hirdetőoszlop előtt.*)

SÁRI Kérem szépen, csak zavar bennünket . . .

HIRDETŐOSZLOP A német és magyar kiadók humánus cselekedete. A zeneműkiadók elhatározták, hogy méltányosságból visszaadják Ábrahám Pál olcsón megvásárolt jogait a zeneszerző családjának, hogy a család állandó ápolót tarthasson a beteg ember mellett. Következő számunkban röviden ismertetjük Ábrahám Pál munkásságát.

SÁRI Kérem, ha Istent ismer . . . Minden kiabálás vagy zűr megzavarhatja a gyógyulását. Kérem, hagyjon bennünket.

HIRDETŐOSZLOP A zeneszerző nem ismerte fel saját szerzeményét, amelyet tiszteletére játszottak a hamburgi zenekarok válogatott zenészei.

SÁRI (*csapkod a Hirdetőoszlop felé az esernyőjével*) De kérem . . . Mit csinálnak velünk? Egy kis belátást kérek . . .

(*Hirdetőoszlop kiszalad, sorban jönnek be: a Herceg, a Hercegné, Marton, Borisz, Harmath és Zsoldos. Az ismerősök. Szótlanul kezét fogják Ábrahámmal, aki csodálkozva nézi őket.*)

ÁBRAHÁM *(Sárihoz)* Milyen kedves emberek.

(Folytatódik a csendes kézfogás.)

ÁBRAHÁM Ezek mind ismerősök, ugye? *(Sári nem válaszol. Ábrahám egy-egy kézfogás után mond egy-egy mondatot)* Sok rokonod van neked. Kár, hogy nekem nincsenek rokonaim. Szép dolog az, ha sok rokona meg ismerőse van az embernek. Megnyugtató, ha valaki számon tartja az embert. Drága kincs, ha tudod, hogy valaki szeret.

(Az ismerősök sora véget ér. Egyedül maradnak. Sári két széket hoz a színpad elejére.)

SÁRI Gyere, ülj le ide. Ott a zongora is. Ha kedved támad zongorázni.

ÁBRAHÁM *(leül. Nemet int)* Nem zongorázok. Inkább ülök majd itt csendben. Jólesik ez a csend.

SÁRI *(ő is leül. Elhelyezkedik, öregesen összefonja a kezét)* Hát teljesült. Ennyi év után.

ÁBRAHÁM Mi teljesült?

SÁRI Teljesült az álmod. Húsz éve álmodom ugyanazt. Most megszűnik, mert teljesült. Nem tudom, mit álmodhatok még.

ÁBRAHÁM Nem mondtad meg, hogy mi volt az álmod. Nem akarod elárulni?

SÁRI Miért ne. Azt álmodtam, hogy ülünk a szobában egymás mellett, és hallgatunk. Hallod az óra ketyegését?

ÁBRAHÁM *(fület)* Valamit hallok. Ha nem a szívem dobogása, akkor biztos az óra ketyegése. Ritmikusan dobog. De nyugodt ritmus, nem siet sehova.

SÁRI Hova sietne? Nyugodt az életünk, az is jó, ha egymás mellett ülhetünk kettesben.

ÁBRAHÁM Az jó. Csendben elüldögélni.

SÁRI Hát erről álmodom húsz éve. Még akkor álmodtam erről, mikor még angyalodnak hívtál, és teletömted a mama fekete retiküljét pénzzel.

ÁBRAHÁM Melyik mama?

SÁRI Az én anyámnak volt ez a retikülje. Örököltem tőle.

ÁBRAHÁM És valóban teli van pénzzel?

SÁRI Most nincs tele, de mikor Berlinbe értem, akkor telis-teli volt. Annyi pénzt azóta se láttam.

ÁBRAHÁM És azt mondod, te vagy az angyal?

SÁRI Te mondtad nekem mindig, hogy én vagyok a te angyalod. *(Pityeregni kezd)* Egyszer azt mondtad, hogy őrzőangyalod vagyok, máskor meg, hogy a szerelmes angyalod. Még olyanokat is mondtál, hogy én vagyok az ihlető angyalod, meg a főfő arkangyalod.

ÁBRAHÁM Akkor egy angyal álma teljesült az életünkben. Az angyal álma.

*(Megfogják egymás kezét. Csöndben ülnek.)
(Halkan szólal meg a zene.)*

ÁBRAHÁM Hallod? Mintha valahol zene szólna.

SÁRI Talán a bejárónő kapcsolta be a rádiót.

ÁBRAHÁM Az emberek valahol zenét hallgatnak.

SÁRI A jó zenét mindenki szereti.

ÁBRAHÁM Olyan ismerős. Bár néha képzelődöm. Ha csönd van, akkor is ismerős melódiákat hallok. Csak tudnám, honnan annyi ismerős melódia!

(A vetítón a Viktória filmváltozata pereg. Előbb egész halkan szól a NEM TÖRTÉNT SEMMI, CSAK ELVÁLUNK CSENDBEN című dal, aztán föl-erősödik a zene, s a refrén már dörögve szól.)

(Akkor hirtelen csönd. És)

(Sötét.)